

สนุกกับการทำงาน

พระราชสุทธินิพนธ์

D063

รวบรวมโดย พระราชสุทธินิพนธ์ วัดอัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรี

มีบทเพลงธรรมะอยู่บทหนึ่งว่า “**งานคือชีวิต ชีวิตคืองาน บันดาลสุข
ทำงานให้สนุก เป็นสุขเมื่อทำงาน**” นี้ก็หมายความว่า ควรหาความสุขหรือความ
เพลิดเพลินกับการทำงานได้แก่ ทำงานด้วยความพอใจ ทำงานด้วยความเต็มใจ
เข้าใจทำ

บางคนบ่นว่า “เซ็งเหลือเกิน” บางคนก็ว่า “ไม่รู้จะทำอะไรดี” หรือบางคน
บอกว่า “ไม่มีงานทำ” ดังนี้เป็นต้น ที่พูดอย่างนี้ก็อาจเป็นเพราะสาเหตุหลายประการ
เช่น

๑. เพราะบางคนไม่รู้จักการทำงาน ไม่รู้จักวางแผนการทำงาน ไม่รู้จัก
ปรับตัวให้เข้ากับงาน และบุคคลผู้ร่วมงาน

๒. เพราะบางคนไม่ชอบทำงาน มีความเกียจคร้านเป็นพื้นฐาน หรืองานที่
ทำมากเกินไป ไม่ทราบว่าจะทำอะไรก่อนหลัง

๓. เป็นคนจับจด เลือกงานที่จะทำ ดูหมิ่นงานบางอย่างว่าไม่เหมาะกับตน
ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ลงมือทำงาน เมื่อไม่ได้งานอย่างที่ตนหวังไว้ก็จะไม่ทำงาน
ปล่อยเวลาให้ล่วงไป ๆ โดยเปล่าประโยชน์

ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัญหาของสังคม เป็นปัญหาของชาติที่รัฐไม่
สามารถจะจัดหางานหรือจัดสรรงานให้ทุกคนทำอย่างที่ได้คิดได้ หากทุกคนรอหวังแต่
จะทำงานตามที่ตนต้องการจะทำเท่านั้น ตลอดชาตินี้ทั้งชาติคงไม่มีใครต้องทำงาน
กันแล้ว เพราะตามหลักธรรมชาติของมนุษย์ที่เกิดขึ้นมา ทุกคนย่อมปรารถนาความสุข
สบายกันทั้งนั้น กล่าวคือ ต้องการงานสบาย แต่ขอให้ได้เงินมากหรือทำงานแต่
น้อยได้ผลประโยชน์มาก ๆ นั่นเอง คนจะมีเงินหรือหาเงินได้จะต้องทำงานด้วยกัน

ทั้งนั้น และจะต้องทำงานด้วยใจรัก มีคำบาลีว่า แปลว่า พอใจในการกระทำ งาน เป็นแหล่งที่มาของเงิน ไม่ใช่โชคชะตาเป็นแหล่งที่มาของเงิน จึงมีคำพูดที่ว่า

อยากมีเงิน	ต้องทำงาน	จึงพานพบ
อยากเรียนจบ	ต้องขยัน	หมั่นศึกษา
อยากมีรัก	ต้องฝึกฝน	เวียนไปมา
อยากมีหน้า	ต้องยื่นหน้า	อาสาคน

รัฐบาลไทยยุคหนึ่งเคยมีคำขวัญว่า “**งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข**” หมายความว่า จะมีเงินจำเป็นต้องทำงาน ไม่ใช่คอยโชคความหรือโชคชะตา สำหรับคนที่ชอบพูดว่า “แข็ง” ก็ดี “ไม่รู้จะทำอะไร” ก็ดี “ไม่มีงานทำ” ก็ดี ขอให้ใช้หลักธรรมะ มาเป็นเครื่องนำทางเพื่อปลูกฝังความรักในการทำงานโดยให้พิจารณาให้เห็นว่า “**งานคือชีวิต ชีวิตคืองาน**” ให้เห็นว่าชีวิตทุกชีวิตที่ดำรงอยู่ได้ก็เพราะมีงาน มีการทำงาน คนตายแล้วไม่สามารถจะทำงานหรือสร้างผลงานอะไรได้เลย เพราะฉะนั้น ขอให้ทุกคนทุกท่านที่เกิดมาเป็นคนไทยแล้ว ควรใช้ชีวิตให้เกิดประโยชน์ด้วยการทำงาน ไม่ควรเลือกงาน และคนที่ทำงานอยู่แล้วก็ขอให้ทำงานอย่างมีความสุขสนุกไปกับการทำงาน โดยอาศัยหลักธรรมเป็นแนวทางปฏิบัติ ๔ ประการ คือ

๑. พอใจในงานที่จะกระทำ หรือที่กำลังกระทำ
๒. พยายามทำงานนั้น ๆ ด้วยความพากเพียร
๓. สร้างบทเรียนด้วยการเอาใจใส่ฝึกฝนดูแล
๔. สอบสวนทวนกระแสในงานที่กระทำว่าเรียบร้อยหรือไม่เพียงไร

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า แปลว่า **สัตว์ทั้งหลายทั้งปวงดำรงชีวิตอยู่ได้ เพราะอาหาร** ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสภาพความเป็นจริงของคนเราที่เกิดมาต้องทำงานหาเลี้ยงชีพ หากใครไม่รู้จักทำมาหากิน ชีวิตของคนนั้นถือว่าล้มเหลว แม้มี ชีวิตเป็นอยู่ตั้งร้อยปี ก็สู้บุคคลผู้มีความเพียรดีเป็นอยู่วันเดียวไม่ได้

ยิ่งในภาวะปัจจุบัน การทำมาหากินยิ่งฝืดเคือง หากใครมัวแต่ถ่มมือถ่มเท้าไม่
ขวนขวายที่จะทำงาน มัวแต่คอยเลือกงานว่างงานไม่มีเกียรติ ไม่สมฐานะ เงินเดือน
น้อย หรือทำงานสักแต่ทำให้ผ่านไปวันหนึ่ง ๆ แล้วเอาแต่เกียจคร้าน คอยรับทาน
แต่หยาดเหงื่อแรงงานของผู้อื่น ถือว่าใช้ชีวิตอย่างว่างเปล่าไร้ความหมาย ซึ่ง
ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เพราะชีวิตของคนเช่นนี้เป็นชีวิตไร้ค่า เป็นภาระของสังคม แต่
สำหรับคนส่วนมากแล้ว มักจะไม่ยอมปล่อยให้ตัวเองต้อง อดตาย คนพิการแขนด้วน
ขาด้วน ยังทำงานเป็นช่างซ่อมจักรยาน ช่างแกะสลัก ช่างซ่อมวิทยุ โทรทัศน์ก็มี
คนตาบอดก็ไม่ยอมแพ้ ส่วนใหญ่จะขายล็อตเตอรี่ และคนตาบอดบางคนยังพยายาม
ฝึกความพิการ มีความสามารถเรียนจบได้รับปริญญา เป็นอาจารย์สอนภาษาก็มี
เพราะฉะนั้น การจะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้นั้น ไม่ว่าจะป็นงานอะไร ต้องทำ
ด้วยความตั้งใจจริง มีความอดทน คิดหาหนทางที่จะทำให้งานนั้นสำเร็จ อย่าท้อถอย
หมดกำลังใจง่าย ๆ ถ้ายังเป็นงานราชการด้วยแล้ว จะต้องมัวแต่ดูประสงค์ที่สำคัญอยู่
๓ ประการ คือ

๑. บรรลุเป้าหมาย คือ ทำงานจนสำเร็จเรียบร้อย
๒. ทันทเวลา คือ เป็นไปตามกำหนดการที่ตั้งไว้ และ
๓. ได้ผลตามเกณฑ์ที่คาดหมาย คือ มีประสิทธิภาพและถูกต้อง

ส่วนการทำงานในด้านอื่น ๆ ก็อยู่ที่ความรักงาน มีความพอใจกับงานที่ทำอยู่
คือ ไม่เบื่ออาชีวะ มีความขยันขันแข็งในงานที่ทำ เอาใจใส่ไม่ปล่อยวาง และ
พิจารณาหาทางแก้ไขในสิ่งที่ไม่สมบูรณ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ เช่น การ
ปรับปรุงพืชพันธุ์ธัญญาหารจากพันธุ์พืชที่มีรสไม่ดี ขายไม่ได้ราคา มาเป็นพันธุ์พิเศษ
รสดี ผลใหญ่ ขายได้ราคา ฉะนั้นหากทำงานด้วยความรัก ความรับผิดชอบดังกล่าว
มา งานที่ทำกรรมที่สร้างก็จะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ โอกาสที่จะตั้งตัวยอมเป็นไปได้อ
ง่าย

อนึ่ง การทำงานอย่างได้ผลอีกประการหนึ่งก็คือ อย่ามัวผัดวันประกันพรุ่ง
ในขณะที่คนทั้งหลายกำลังขวนขวายทำงาน เพื่อให้ตัวเองพร้อมด้วยบุคคลที่อยู่ใน

ความรับผิดชอบ มีอยู่มีกินหรือไม่อดตาย ออกจากบ้านตั้งแต่ตีห้า กลับเข้าบ้านหก โมงเย็น หรือบางรายไปทำงานอดิเรก เช่น เป็นครูสอนพิเศษต่อ กลับถึงบ้านก็ตีกีต้า่ ถึงเพียงนั้นก็ยังรู้สึกว่ เวลาไม่พอกับงานที่ต้องทำยังอยากทำงานให้มากกว่านี้ เพื่อ รายได้ที่เพิ่มขึ้น คนที่ขยันขันแข็งย่อมนได้เปรียบผู้อื่น เปรียบเหมือนม้าที่มีฝีเท้าเร็วมี กำลัง ย่อมวิ่งนำหน้าม้าไม่มีกำลังฝีเท้าไม่ดีไปฉะนั้น

แต่ก็ยังมีคนอื่นอีกจำพวกหนึ่งที่ทำตัวเป็นเหมือนกาฝากสังคม จะทำอะไรก็รั้ง ๆ รอก ๆ ชอบผัดวันประกันพรุ่ง ปล่อยให้เวลาให้ล่วงเลยไปโดยเปล่าประโยชน์ มีความ เป็นอยู่ไปวัน ๆ โดยอาศัยแรงงานของคนอื่น พอถูกชวนไปทำงานก็อ้างว่า “พรุ่งนี้ถึง จะทำ” พอถึงวันพรุ่งนี้ก็อ้างวันถัด ๆ ไป ในที่สุดงานที่จะทำก็ไม่เสร็จตามเวลาที่ควร จะเสร็จ งานที่คนอื่นทำเพียงหนึ่งวันตนต้องใช้เวลาถึงหนึ่งสัปดาห์ งานที่คนอื่นทำ หนึ่งสัปดาห์ตนต้องใช้เวลาถึงหนึ่งเดือน หรือบางทีทำไม่สำเร็จ ทิ้งงานไปเลยก็มีไม่ น้อย นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีคนอื่นจำนวนไม่น้อยที่มักหมกมุ่นยึดถือในเรื่อง ฤกษ์ยามอยู่ คือ ก่อนที่จะทำหรือรับงานอะไรสักอย่างก็ต้องไปหาหมอดูให้ผูกดวง ทำนายดวงชะตาให้ โดยยึดถือว่ หากฤกษ์ไม่ดี วันเดือนปีไม่ดี ก็ไม่ต้องทำงานนั้น พอถูกหมอดูท้วงติงว่ งานนี้รับไม่ได้ จะขาดทุนย่อยยับ ควรจะหางานใหม่ เพราะ ชีวิตช่วงนี้ถูกรานูเข้าพระเสาร์แทรก โดยคนประเภทนี้ได้เอาชีวิตไปฝากไว้กับ โชคชะตาหมอดู เป็นคนที่ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง หากเชื่อตามนี้เขาก็จะไม่ได้รับ ประโยชน์ที่ควรจะได้อันเป็นประโยชน์มหาศาล ส่วนคนอื่นที่ไม่ได้ไปหาฤกษ์หายาม ย่อมจะได้รับประโยชน์นั้น ชื่อนี้พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เป็นพระบรมครูของเราทั้งหลาย ตรัสไว้ชัดเจนว่

**ประโยชน์ได้ล่วงเลยคนโง่ผู้มัวถือฤกษ์อยู่ ประโยชน์เป็นฤกษ์ของ
ประโยชน์ ดวงดาวทั้งหลายจักทำอะไรก็ได้**

ที่กล่าวมานี้ ถูกต้องตามคำสอนของพระพุทธองค์ มิได้ปฏิเสธการทำนายของ หมอดูว่เหลวไหล แต่ที่แน่นอนก็คืออย่าได้หลงไหลจนถึงขนาดที่ว่ ถ้าไม่ได้ดูฤกษ์ ยามก่อนก็ไม่ต้องทำงาน เพราะความคิดเช่นนั้นจะเหี่ยวรั้งให้เสียเวลาไปโดยเปล่า

ประโยชน์ทำมากได้มาก ทำน้อยได้น้อย คนที่ทำงานดี ขยัน ไม่เกียจคร้าน งานไม่
บกพร่อง ได้ผลตามวัตถุประสงค์ย่อมจะได้รับประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ไม่มีดวงดาวหรือ
ฤกษ์ยามใด ๆ จะขัดขวางไม่ให้ได้รับประโยชน์นั้นได้ หรือคนที่คอยฤกษ์คอยยามแล้ว
ไม่ทำงาน จะให้ได้สิ่งที่ปรารถนาดังคำพูดที่ว่า มีราชมารมาเกย ซึ่งเป็นความหวังที่
เลื่อนลอยเหมือนปยุ่นุ่น ลอยอยู่ในอากาศแล้วแต่ลมจะพัดไปทางใด ฉะนั้น

เพราะฉะนั้น การที่จะทำงานอย่างมีความสุข หรือมีความสุขกับการทำงาน
แล้ว จะต้องมีความตั้งใจจริง มีความเสียสละ ให้คิดไว้เสมอว่า เราทำประโยชน์
อะไรให้กับสังคมบ้าง โปรดอย่าคิดว่า สังคมจะทำประโยชน์อะไรให้กับเรา โดย
อาศัยหลักการในการทำงานทั้ง ๔ ประการ ดังกล่าวแล้ว คือ

๑. พอใจในงานที่กระทำ (**ฉันทะ**)
๒. พยายามกระทำงานนั้น ๆ ด้วยความพากเพียร (**วิริยะ**)
๓. เอาใจใส่ฝึกฝนดูแล (**จิตตะ**) และ
๔. ใช้ปัญญาความรู้สอบสวนแก้ไขในสิ่งที่ผิดพลาด (**วิมังสา**)

เมื่อยึดถือหลักการการทำงานทั้ง ๔ ประการนี้แล้วก็จะไม่เชิง ไม่พูดว่าไม่รู้จะทำ
อะไร และไม่ต้องกลัวว่าจะไม่มีงานทำ จงหางานทำ อย่าให้งานมาหาแล้วจึงทำ
บางคนชอบแต่สนุกแต่ไม่ชอบทำงาน จึงทำให้งานที่ต้องทำไม่เสร็จสักที ทั้งนี้ก็เพราะ
ใช้เวลาไม่เป็น โดยอ้างว่าไม่มีเวลา บางคนมีเวลาไปเล่น แต่ไม่มีเวลาในการทำงาน
เพราะฉะนั้น หากทุกคนทำงานด้วยใจรัก ไม่ปล่อยให้งานอาภูล ก็จะทำให้ตนเอง
และงานที่ตนจะต้องทำเกิดเป็นมงคลขึ้นมา **การงานที่ไม่อาภูล คือไม่คั่งค้าง
จัดเป็นมงคลอย่างสูงสุดประการหนึ่ง**